

ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ

ผู้แต่ง

● เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิหา

สารบัญ

สาระสำคัญ

การออมเป็นการเก็บสะสมเงินรายได้ในส่วนต่าง ๆ ไว้ใช้จ่ายในอนาคต รวมถึง การสะสมสิ่งที่มีค่าเป็นตัวแทนและมีประโยชน์ต่อครอบครัว ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกัน ความมั่นคงให้กับตนเอง และก่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การออมจึงมีความสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะมีความสำคัญ ต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ครอบครัว และชุมชน จึงถือว่าการออมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สาระการเรียนรู้

สมรรถนะประจำหน่วย

1

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการออม

2

เป้าหมายในการออม

3

ปัจจัยสำคัญในการออม

4

การวางแผนการออม

5

การออมเพื่อเกษียณอายุในประเทศไทย

6

รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของประเทศไทย

แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการออม

แสดงความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย ปัจจัยการวางแผน และรูปแบบการออมที่สามารถใช้กับการเกษียณอายุ

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการออมได้

อธิบายแสดงความรู้เกี่ยวกับการออมเพื่อเกษียณอายุในประเทศไทยได้

บอกเป้าหมายในการออมให้

บอกปัจจัยสำคัญในการออมได้

อธิบายการวางแผนการออมได้

อธิบายแสดงความรู้เกี่ยวกับรูปแบบออมเพื่อการเกษียณอายุประเทศไทยได้

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการออม

การออม

เงินสดและสินทรัพย์อื่น

ความสำคัญของการออม

สร้างหลักประกันความมั่นคงให้ตนเอง

เศรษฐกิจ

สังคม

ประโยชน์ของการออม

ด้านเศรษฐกิจ

ด้านสังคม

ด้านวัฒนธรรม

ด้านการศึกษา

ด้านทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม

ด้านการพัฒนาชีวิต

การออม หมายถึง การเก็บสะสมเงินรายได้ในส่วนต่าง ๆ ไว้ใช้จ่ายในอนาคต รวมถึงการสะสม สิ่งที่มีค่าเป็นตัวแทน และมีประโยชน์ต่อครอบครัว เช่น ทองคำ เพชร เครื่องประดับ ที่ดิน และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งการเก็บรายได้สุทธิเมื่อหัก รายจ่ายแล้วจะมีส่วนที่เหลืออยู่ เรียกว่า เงินออม

ความสำคัญของการออม การออมเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับตนเอง และก่อให้เกิด เสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจ จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงอยู่ของประชาชนครอบครัว และชุมชน

ประโยชน์ของการออม การออมให้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาชีวิตของทุกคน ไม่ว่า จะเป็นการออม เงินและออมทรัพยากรอื่น รวมทั้งการออมชีวิต ซึ่งสรุปได้ดังนี้

เป้าหมายในการออม

“เป้าหมาย” คือสิ่งจูงใจในการออม ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความหวังและความมีต้องการในชีวิต เช่น อยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง อยากมีชีวิตที่สุขสบายในวัยเกษียณ เป้าหมายนั้นจะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกัน ได้แก่

1

เพื่อสร้างหลักประกันชีวิตและความมั่นคงด้านการเงิน

2

เพื่อให้มีเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณ

3

เพื่อไว้ใช้ในการด้านการศึกษาและความก้าวหน้าในการทำงาน

4

เพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม

5

เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

6

เพื่อไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจากรายจ่ายประจำ

ปัจจัยสำคัญในการออม

โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่าการจ่าย และต้องอาศัย ปัจจัยสำคัญในการออม ดังนี้

1. ผลตอบแทนที่ได้รับ ถ้าผลตอบแทนในการออมเพิ่มขึ้น ก็จะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลมีการออม เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เช่น รัฐบาลกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำลง และยังเก็บดอกเบี้ยภาษีเงินฝากอีก จึงทำให้ระดับเงินออมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดลงมาก

2. มูลค่าของอำนาจซื้อของเงินในปัจจุบัน ผู้ออมจะตัดสินใจออมเงินมากขึ้นหลังจาก พิจารณาถึงอำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะมีความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคต ถ้าการ เก็บเงินออมไว้โดยไม่ซื้อสินค้า ซึ่งอาจจะสูญเสียความพอใจที่ควรได้รับจากการซื้อสินค้าในปัจจุบันมากกว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากการออม และเสียเวลารอคอยที่จะซื้อสินค้าในอนาคตที่อาจจะมีราคาสูงมากกว่าอัตรา ผลตอบแทนที่ได้รับ

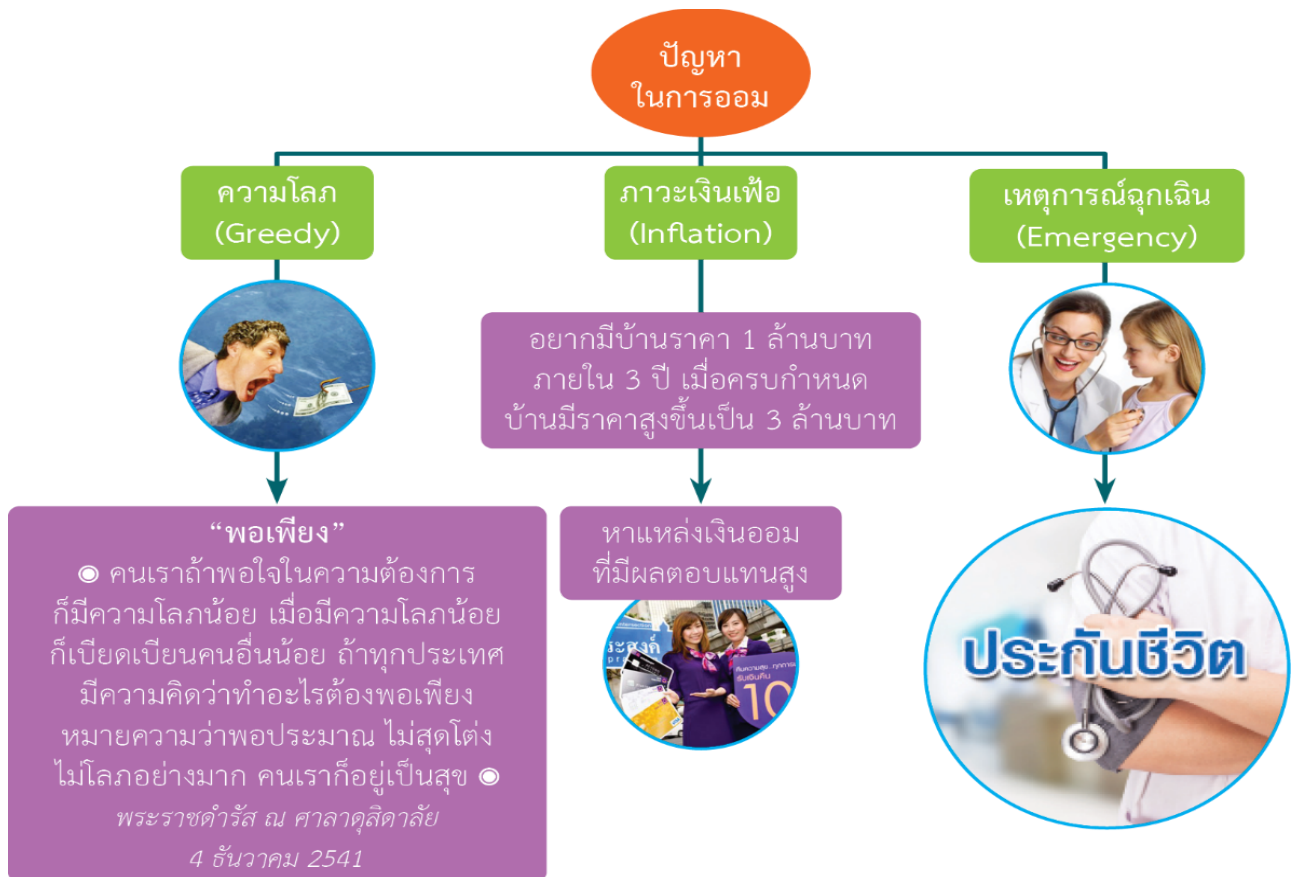
3. รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ผู้ที่มีรายได้แน่นอนทุกเดือนในจำนวนที่ไม่สูงมาก จำนวนเงินออมที่กั้นไว้ อาจเป็นเพียงจำนวนน้อยตามอัตราส่วนของรายได้ที่มีอยู่ นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงรายได้เนื่องจากการเลื่อน ตำแหน่ง โยกย้ายงาน ถูกปลดออกจากตำแหน่งหน้าที่ที่มีผลต่อระดับการออม ทำให้มีการออมเพิ่มขึ้นหรือลดลง จากระดับเดิมได้ในระหว่างที่บุคคลมีรายได้มากกว่าปกติ หรือขณะที่มีความสามารถหารายได้อยู่จึงควรจะมีการ ออมไว้เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้

4. ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตหลังเกษียณอายุ ถ้าทุกคนทราบว่าเมื่อใดก็ตามที่แต่ละบุคคลไม่มีความสามารถหารายได้ต่อไป ก็จะไม่มีปัญหาการเงินเกิดขึ้น เนื่องจากหน่วยงานที่ทำงานอยู่ อาจมีนโยบายช่วยเหลือในวัยชราหลังเกษียณอายุ หรือภายหลังออกจากงานก่อนกำหนด เช่น การให้บำนาญ บำเหน็จ เงินชดเชย เป็นต้น

ปัญหาในการออม

ปัญหาในการออมเงินที่เห็นได้ชัดเจนนี้อาจเป็นได้ทั้งการไม่ตั้งใจ หรือไม่มีความอดทนเพียงพอของแต่ละบุคคล จึง ทำให้ไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถ

1. ความโลภ (Greedy) คือ ความต้องการอยากได้ทุกอย่างที่พบเห็น จึงใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ไม่คำนึงถึงอนาคตว่า จะมีเงินเก็บเหมือนที่ตั้งใจไว้หรือไม่ ทำให้การวางแผนออมเงินไม่ประสบความสำเร็จ ในที่สุด ดังนั้น ความโลภจึงเป็นอุปสรรคที่ต้องแก้ไขให้ได้ ต้องฝึกฝนตนเองให้รู้จักคำว่า “พอเพียง” ตามแนวทางหลักของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

2. ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) หมายถึง ช่วงเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับราคาของสินค้าหรือบริการ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทำให้อำนาจซื้อและมูลค่าของเงินออมลดลง จึงเป็นอุปสรรคที่ไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น แนวทางในการแก้ปัญหา คือควรหาแหล่งเงินออมที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น ตั้งเป้าหมาย อยากมีบ้านเดี่ยวเป็นของตนเองภายใน 5 ปี ต้องเก็บเงินเพื่อวางแผนการเงินประมาณ 300,000 บาท เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ปรากฏว่าบ้านเดี่ยวมีราคาสูงขึ้น จึงต้องเพิ่มเงินดาวน์ เป็น 500,000 บาท เป็นต้น

3. เหตุการณ์ฉุกเฉิน (Emergency) เป็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด แต่เป็น เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น อุบัติเหตุ การตกงาน เจ็บป่วย เป็นต้น จะส่งผลต่อการนำเงินที่ออมอยู่ มาใช้ ดังนั้น ควรวางแผนป้องกันไว้ก่อนล่วงหน้า เช่น การทำประกันชีวิต การประกันภัย เป็นต้น

การวางแผนการออม

การวางแผนการออม (Saving Plan) สิ่งที่สำคัญในการวางแผนการออมคือการประมาณรายได้และรายจ่าย เช่น บุคคลต้องการซื้อบ้านจะต้องวางแผนการออมโดยกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาที่สะสมเงินออม เพื่อให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ เงินออมยังช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินในยามฉุกเฉิน แสดงให้เห็นว่าการออมเป็นรูปแบบของการลงทุนอย่างหนึ่ง ทุกคนจึงควร บริหารเงินออมอย่างรอบคอบ

ประเภทของการออมเงิน การเก็บออมเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตบุคคลนั้น แบ่งออกได้ดังนี้

การออมเพื่อความมั่นคงหรือเพื่อรายจ่ายฉุกเฉิน เป็นการออมเงินเพื่อใช้จ่ายเมื่อมีเหตุการณ์ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น เช่น ป่วย อุบัติเหตุ ตกงาน ช่อมแซมบ้าน ช่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น เงินออมนี้จะช่วยให้แต่ละบุคคลดำรงชีวิตได้ตามปกติโดยไม่เดือดร้อนเมื่อมีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

การออมเพื่อเกษียณ เป็นการออมเพื่อเก็บสะสมเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ ซึ่งผู้ที่เกษียณอายุจะมีรายได้ลดลง เงินออมนี้จะช่วยให้ชีวิตในวัยเกษียณดำเนินไปอย่างมีความสุขไม่ลำบาก

การออมเพื่อการลงทุน เป็นการสะสมเงินออมเพื่อนำเงินไปลงทุนทำธุรกิจหรือลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น ลงทุนในตราสารหนี้ การซื้อสินทรัพย์เพื่อขายต่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีผลตอบแทนเพิ่มมากกว่าดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับจากการออมเงินไว้ที่ธนาคาร เงินออมนี้จะช่วยทำให้บุคคลมีอิสรภาพในการใช้เงินมากขึ้น โดยไม่ต้องรอรายได้จากการทำงานอย่างเดียว

รูปแบบของเงินออม

เงินออมส่วนใหญ่มาจากการฝากเงินกับธนาคารมากที่สุด และรองลงมาคือการประกันชีวิต นอกจากนี้ยังมีการออมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การออมสหกรณ์และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น สามารถแบ่ง รูปแบบของเงินออมได้ดังนี้

1. การฝากเงินกับธนาคาร (Deposit)

1.1 เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Accounts) เงินฝากออมทรัพย์เป็นเงินฝากที่ส่งเสริมให้ ประชาชนรู้จักการเก็บออม โดยการสะสมเงินทีละเล็กทีละน้อยรวมกันเข้าเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า เมื่อมีความจำเป็น เงินฝากดังกล่าวจะมีการจ่ายดอกเบี้ยให้ และในการฝากถอนก็สะดวกเพราะมีสมุดคู่ฝากให้สำหรับ บันทึกรายการฝากถอนทุกครั้ง จะฝากจะถอนเงินเมื่อไรก็ได้ มีสถาบันการเงินหลายแหล่งที่ให้บริการ เงินฝากออมทรัพย์กับประชาชน โดยมีวงเงินฝากขั้นต่ำ 500 บาท

1.2 เงินฝากประจำ (Fixed Accounts) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากจะกำหนดระยะเวลาของ การฝากไว้ เช่น 3 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี เป็นต้น โดยธนาคารจะเป็นผู้กำหนดอัตราขั้นต่ำในการฝากซึ่งผู้ที่ ฝากเงินจะได้ดอกเบี้ยสูงกว่าการฝากเงินประเภทอื่น ถ้าผู้ฝากถอนเงินก่อนจะถึงกำหนดเวลาตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับ ธนาคาร ทางธนาคารก็จะหักลดดอกเบี้ยลงจากที่ได้ตกลงไว้เดิม

1.3 เงินฝากกระแสรายวัน (Current Accounts) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากสามารถโอนจ่ายเงินในบัญชี ของตัวเองให้กับผู้อื่นได้ด้วยการเขียนเช็คสั่งจ่าย โดย ธนาคารจะโอนเงินเท่ากับที่ระบุอยู่ในเช็คให้กับผู้ที่นำเช็ค มาขึ้นเงินหรือให้กับธนาคารอื่นที่ส่งเช็คมาเรียกเก็บ

2. การประกันชีวิต (Life Insurance) คือ วิธีการกระจายความเสี่ยงภัย ซึ่งสมาชิกทุกคน ที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจะต้องจ่ายเงินเรียกว่า “เบี้ยประกัน” กับกองทุนกลาง เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ได้รับความสูญเสียตามเหตุการณ์ที่เอาประกันไว้ สมาชิกผู้นั้นจะได้รับการชดใช้จากเงินกองทุนกลางตามที่ตกลง ไว้ในสัญญา โดยบริษัทประกันชีวิตเป็นผู้จัดการกองทุนจากการประเมินความเสี่ยง และให้บริการชดใช้ค่าสินไหม ทดแทน การประกันชีวิตเป็นการให้ ความคุ้มครองทางการเงินและความ มั่นใจในการดำรงชีวิตแก่ตนเองและ ครอบครัวที่ได้รับความเดือดร้อนหรือ เสียหายทุพพลภาพหรือสูญเสีย ชีวิตของผู้มีรายได้ก่อนเวลาอันสมควร การประกันชีวิตช่วยส่งเสริมและฝึกนิสัย บุคคลให้รู้จักการออมทรัพย์ ซึ่งเสริมสร้างการวางแผนการเงิน

รูปแบบของการประกันชีวิต ผู้เอาประกันสามารถเลือกแบบการประกันชีวิตได้ดังนี้

2.1 แบบกำหนดระยะเวลา คือ การประกันที่บริษัทประกันสัญญาว่าจะจ่ายเงินที่เอาประกัน

ให้กับผู้รับผลประโยชน์ ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตภายในกำหนดเวลาตามสัญญา กรมธรรม์จะให้ความคุ้มครอง ขึ้นใน 1 ปี 3

2.2 แบบตลอดชีพ คือ การประกันชีวิตที่บริษัทรับประกันสัญญาว่าจะจ่ายเงินตามจำนวนที่ เอาประกันให้แก่ผู้รับผลประโยชน์ตามสัญญา เมื่อผู้เอาประกันถึงแก่กรรม โดยไม่คำนึงว่าการตายนั้นจะเกิด ขึ้นเมื่อใด ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันไปตลอดชีวิต เบี้ยประกันแล้วแต่จะตกลงกัน

2.3 แบบสะสมทรัพย์ คือ การประกันที่บริษัทสัญญาว่าจะจ่ายเงินที่เอาประกันให้กับ ผู้รับผลประโยชน์ ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่กรรมในเวลาที่กำหนดไว้หรือจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันที่ มีชีวิตอยู่ เมื่อสัญญาสิ้นสุดบังคับ การประกันแบบนี้มีกำหนดเวลาของสัญญาแน่นอน เป็นการประกันที่มีลักษณะ และระหว่างการประกันชีวิตและการออม จึงเป็นการลงทุนและการออม มีประโยชน์ต่อบุคคลที่มีบุตรอยู่ในวัยเรียนเพื่อใช้จ่ายในการศึกษา การถอนเงินกู้จำนวน และเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองในวัยเกษียณ

2.4 แบบรายได้ประจำ คือ การประกันที่บริษัทประกันสัญญาว่าจะจ่ายเงินได้ประจำจำนวนหนึ่ง สำหรับเลี้ยงชีพให้แก่ผู้เอาประกันตลอดชีวิตหรือระยะเวลาหนึ่ง

3. การออมทรัพย์กับสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์รับฝากเงินจาก สมาชิกและให้สมาชิกกู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ย ซึ่งไม่ได้คำนึงผลกำไร แต่จะนำผลกำไรจากการดำเนินงานมา แบ่งปันให้สมาชิกตามมูลค่าหุ้นที่ถืออยู่

4. การซื้อพันธบัตรรัฐบาล “พันธบัตร” คือ ตราสารที่รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินที่มี กฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นผู้ออก โดยให้คำมั่นสัญญาว่าผู้ถือจะได้รับชำระต้นเงินตามพันธบัตรคืนภายในเวลาที่กำหนด พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราที่กำหนด การซื้อพันธบัตรรัฐบาลมีความเสี่ยงน้อย เพราะเป็นของรัฐบาลและยังมี ดอกเบี้ยที่สูงกว่าดอกเบี้ยธนาคาร

5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund : PVD) คือ กองทุนที่จัดตั้งขึ้นจากความ สมัครใจของนายจ้างและลูกจ้าง เพื่อเป็นทุนทรัพย์ให้แก่พนักงานในกรณีที่เกษียณอายุ ทุพพลภาพ/ ออกจากงาน และเป็นหลักประกันให้แก่ครอบครัวของพนักงานในกรณีที่เสียชีวิต

ประเภทของกองทุน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

5.1 กองทุนเดี่ยว (Single Fund) หมายถึง กองทุนที่ประกอบด้วยนายจ้างรายเดียว

5.2 กองทุนรวม หรือ “กองรวม” (Pooled Fund) หมายถึง กองทุนที่มียาจ้างตั้งแต่สองรายขึ้นไป

การออมเพื่อเกษียณอายุ ในประเทศไทย

“เกษียณ” หมายถึง สิ้นไป ซึ่งศัพท์ทางราชการจะใช้คำว่า “เกษียณอายุ” หมายถึง ครบกำหนดอายุ รับราชการ หรือสิ้นกำหนดเวลารับราชการ เมื่อบุคคลนั้นมีอายุครบ 60 ปี ในปัจจุบันแม้จะมีผู้ลาออกตามนโยบาย เออร์ลี่ไทร์ (Early Retired) ของรัฐบาลไปก่อนอายุจะครบ 60 ปีก็ตาม แต่ข้าราชการก็ยังอยู่จนครบอายุเกษียณ ซึ่งวิธีการวางแผนการออมที่ดีที่สุดมีดังนี้

1

กำหนดความต้องการใช้เงิน

2

กำหนดความต้องการของรายได้ที่สามารถหาได้

3

เปรียบเทียบความต้องการเงินทุนกับความสามารถในการหารายได้

การคำนวณเงินออมเพื่อเกษียณอายุ

ทุกคนควรเตรียมความพร้อมในอนาคตกับวัยเกษียณด้วยตนเอง จึงต้องมีเงินออมไว้จำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่าย ในวัยเกษียณ จึงต้องสำรวจตนเองว่าปัจจุบันอายุเท่าไร สุขภาพเป็นอย่างไร พฤติกรรมการใช้จ่ายเป็นอย่างไร มีรายได้ต่อเดือนเท่าไร ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาวางแผนได้ว่าในอนาคตต้องมีเงินออมจำนวนเท่าใด จึงจะพอใช้ ซึ่งไม่มีสูตรใดที่จะคำนวณได้แน่นอน แต่ก็พอประมาณได้

บทบาทของการวางแผน

การวางแผนเกษียณอายุ มีเป้าหมายที่จะแสดงถึงความมั่นคงทางการเงิน ความสะดวกสบายและ มาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีทั้งปัจจุบันและอนาคต ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้นั้นก็คือผู้ที่มีการวางแผนไว้ อย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นการเพิ่มความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว

ขั้นตอนของการวางแผนมีดังนี้

1. **กำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการหลังเกษียณอายุแล้ว** เช่น รายได้ที่ได้รับ บ้าน รถยนต์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแนวทางวางแผนวัยเกษียณและอาจจะเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมที่เปลี่ยนแปลง
2. **กำหนดจำนวนเงินสะสมที่ต้องการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายภายหลังเกษียณอายุ** และเป็นแนวทางที่จะ นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้เงินตามที่ต้องการ
3. **การจัดทำโครงการลงทุนที่สร้างเงินทุนที่ได้สะสมไว้ให้มีครบตามจำนวนที่ต้องการ** และควร พิจารณาว่าควรนำเงินออมเหล่านี้ไปลงทุนอะไรได้บ้างเพื่อให้เงินที่มีอยู่เพิ่มมากขึ้น

หลักการวางแผนเกษียณอายุ

1

การหาระยะเวลาแห่งช่วงชีวิต

2

ระดับเงินเพื่อที่มีแนวโน้ม

3

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเริ่มอายุมาก

การประมาณรายได้และรายจ่ายเพื่อเกษียณอายุ

1 การกำหนดความต้องการใช้เงินหลังเกษียณ

2 การประมาณรายได้หลังวัย

3 การจัดหาเงินสำรองไว้สำหรับส่วนที่ขาด

4 แหล่งที่มาของรายได้หลัง

ปัญหาหลังการเกษียณ

1 รายได้และรายจ่าย

4 สภาพ
การเงิน

ปัญหาหลัง
การเกษียณ

2 เวลา

3 สภาพ
จิตใจ

รูปแบบการออมเพื่อการ เกษียณอายุของประเทศไทย

ธนาคารโลก (World Bank) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือ ระบบบำนาญ บำนาญ เพื่อทำให้เกิดความมั่นคง ทางสังคมของประเทศ ที่เรียกว่า “สามเสาหลัก ของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ” (Three Pillars หรือ The Multi Pillar of Old Age Security) โดยยึดหลักการสร้างระบบบำนาญสมดุลและสามารถ รองรับภาระในอนาคตที่จะต้องเลี้ยงดูผู้เกษียณอายุได้ ในระดับที่เหมาะสมและไม่เพิ่มภาระภาษีให้กับประชาชนของ ประเทศ ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างรายได้ของประเทศ โดยใช้เงินออมของคนในประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนการขยายตัว ทางเศรษฐกิจและการลงทุน

รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทยปัจจุบัน ได้ขยายขอบเขตความคุ้มครองครอบคลุม ประชากรโดยทั่วไปนอกเหนือจากข้าราชการ เพื่อสร้าง

เสาหลักที่ 1

รัฐจัดให้ เป็นระบบบำนาญภาคบังคับ ที่รัฐบาลของแต่ละประเทศจัดให้แก่ ประชาชน เรียกว่า Pay-as-you-go (PAYG) ซึ่งจะกำหนดผลประโยชน์ที่ จะจ่ายให้แก่สมาชิกแน่นอน (Defined Benefit) จนกระทั่งเสียชีวิต โดยจ่าย จากเงินภาษีที่เก็บจากประชาชนมา จัดสรรเป็นงบประมาณ เพื่อสร้าง หลักประกันเพื่อการชราภาพขั้น พื้น ฐานของประเทศ ซึ่งกำหนดผลประโยชน์ขั้นต่ำของรายได้ให้เพียงพอแก่การ ยังชีพที่ควรจะต้องไม่ต่ำกว่าเส้นความ ยากจน (Poverty Line)

เสาหลักที่ 2

ภาคบังคับ เป็นระบบเงินออมภาค บังคับ (Mandatory System) ที่รัฐบาล บังคับให้ประชาชนออมขณะทำงาน อาจ บริหารโดยเอกชนหรือหน่วยงาน อิสระ ของรัฐมีเงินกองทุนและมีการส่ง เงินสะสมของสมาชิก และมีการ สมทบจากนายจ้าง เข้ากองทุนในบัญชี ของสมาชิกแต่ละคน ส่วนใหญ่จะกำหนด ให้มีการนำส่งเงินสะสม เข้ากองทุน ในอัตราที่แน่นอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะ ยกย่องรายได้ของผู้เกษียณให้สูงกว่า เส้นความยากจนเพื่อให้มีรายได้ที่ดี ขึ้นตามมาตรฐานการดำรงชีวิตอย่างปกติ

เสาหลักที่ 3

ภาคสมัครใจ เป็นระบบการ ออมภาคสมัครใจ (Voluntary System) และรัฐบาลให้การส่งเสริม ซึ่ง มีการบริหารโดยภาคเอกชน มีเงิน กองทุนและมีการส่งเงินสะสมของ สมาชิกในจำนวนที่แน่นอน ในบาง กรณีอาจมีเงินสมทบจากนายจ้างเข้า กองทุนในบัญชีของแต่ละคน โดยมี วัตถุประสงค์ให้ผู้ออมมีทางเลือก ในการออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณ มากขึ้น มีความเพียงพอของเงินออมใน การดำรงชีวิตในอนาคต ในการเข้าถึง ความสะดวกสบายและการดูแลรักษา พยาบาลที่สูงกว่ามาตรฐาน

ระบบการออมเพื่อการเกษียณ

ระบบการออมเพื่อการเกษียณ หรือระบบบำนาญ คือ ระบบการจัดการเพื่อจ่ายเงินสำหรับวัย เกษียณให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินเมื่อครบอายุเกษียณ และมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ ให้แก่ผู้สูงอายุหลังเกษียณ มิให้มีมาตรฐานการดำรงชีพที่ตกต่ำเมื่อเข้าสู่ภาวะที่ไม่มีรายได้ ทั้งนี้กองทุนการออม เพื่อการเกษียณของประเทศไทย มีดังนี้

1

กองทุนประกันสังคม (Social Security Fund)

ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 5 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

นายจ้างจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 5 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

รัฐบาลจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 2.75 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

2

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (Government Pension Fund)

จัดตั้งขึ้นภายใต้ พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 กระทรวงการคลัง เป็นระบบบำเหน็จบำนาญ ของข้าราชการ 12 ประเภท

ลักษณะกองทุน เป็นกองทุนที่ให้หลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทน แก่ข้าราชการเมื่อออกจากราชการ และเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ และจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ให้แก่ข้าราชการที่เป็นสมาชิกของกองทุน รวมทั้งให้เป็นสถาบันเงินออมที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมการ ลงทุนและพัฒนาตลาดเงินตลาดทุนของประเทศ

อัตราเงินสะสมและเงินสมทบ

เงินสะสม หมายถึง เงินที่สมาชิกจ่ายสะสมเข้ากองทุน ในอัตรา 3% ของเงินเดือน

เงินสมทบ หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายให้กับสมาชิกสะสมเงินเข้ากองทุนในอัตราส่วนที่เท่ากับเงิน สะสม คือ 3% ของเงินเดือน สำหรับสมาชิกที่รับราชการก่อน พ.ศ. 2540 จะได้รับเงินพิเศษอีก 2 ส่วน คือ

เงินชดเชย หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายให้แก่สมาชิก ในอัตรา 29% ของเงินเดือน เดือนมีนาคม พ.ศ. 2540 ทุกเดือนจนถึงเวลาเกษียณ

เงินประเดิม หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายจากเงินคงคลังให้สมาชิก (เงินเดือน เดือนมีนาคม พ.ศ. 2540 คูณ 25 โดยประมาณ) โดยเข้าบัญชีส่วนบุคคลเมื่อแรกที่สมัครเข้ากองทุน

เงื่อนไขการเกิดสิทธิและประโยชน์ทดแทน

กรณีเลือกบำนาญ เงินบำนาญ (จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน)	เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย x เวลาราชการ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 70 ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย
 เงินออมกับ กบข. (จ่ายจาก กบข.)	เงินสะสม+เงินสมทบ+เงินชดเชย+เงินประเดิม+ ผลประโยชน์จากการลงทุน (เงินประเดิม จะจ่ายให้เฉพาะข้าราชการที่เลือกสมัครเป็นสมาชิก กบข. ก่อน 27 มีนาคม 2540)
กรณีเลือกรับบำเหน็จ เงินบำเหน็จ (จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน)	สูตรคำนวณบำเหน็จสำหรับสมาชิก กบข. อัตราเงินเดือนเดือนสุดท้าย x เวลาราชการ
 เงินออมกับ กบข. (จ่ายจาก กบข.)	เงินสะสม + เงินสมทบ + ผลประโยชน์จากการลงทุน

3

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund)

4

กองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund)

5

กองทุนการออมแห่งชาติ (National Savings Fund)

อัตราเงินสะสมและเงินสมทบ

เงินสะสม หมายถึง เงินที่ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนเพื่อตนเอง

เงินสมทบ หมายถึง เงินที่นายจ้างจ่ายเข้ากองทุนเพื่อลูกจ้าง

สิทธิทางภาษี

ลูกจ้างสามารถนำมาลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ โดยหักลดหย่อนตามจ่ายจริง แต่ไม่เกิน ปีละ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 15% ของค่าจ้างและไม่เกิน 490,000 ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำไปรวมกับเงินได้ที่เสียภาษี เมื่อสิ้นสุดสมาชิกภาพ ส่วนของเงินสะสมได้รับการยกเว้น ภาษี ส่วนของเงินสมทบ ผลประโยชน์เงินสะสม และผลประโยชน์เงินสมทบ ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีดังนี้

1) สิทธิประโยชน์กรณีลาออกจากงานก่อนเกษียณ

กรณีที่มียุทธะเวลาทำงานน้อยกว่า 5 ปี ต้องนำเงินที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไปคำนวณภาษีรวมกับเงินได้ประเภทอื่น

กรณีที่มียุทธะเวลาทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป สามารถเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้อง การประสานกับเงินได้ประเภทอื่น โดยมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คูณ ด้วยจำนวนปีที่ทำงาน ส่วนที่เหลือให้หักค่าใช้จ่ายอีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือ แล้วคำนวณภาษีตามอัตรา ภาษีเงินได้ ทั้งนี้จำนวนวันทำงานตั้งแต่ 183 วันขึ้นไปให้นับเป็น 1 ปี หากน้อยกว่าให้ปัดทิ้ง

2) สิทธิประโยชน์กรณีออกจากงาน ด้วยสาเหตุ

ตาย อุพพลภาพ หรือเกษียณอายุตามข้อบังคับของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กรณีอื่นที่ไม่ใช่กรณีแรกแต่ได้คงเงินหรือผลประโยชน์นั้นไว้ทั้งจำนวนในกองทุน สำรองเลี้ยงชีพและต่อมาได้รับเงินหรือผลประโยชน์หลังจากลูกจ้างผู้นั้นตาย อุพพลภาพ หรือครบกำหนด เกษียณอายุตามข้อบังคับของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

4. กองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund) จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมการออมภาคสมัครใจให้กับลูกจ้างที่นายจ้างไม่มีกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพ หรือลูกจ้างที่ต้องการจะออมเงินเพิ่มขึ้น

5. กองทุนการออมแห่งชาติ (National Savings Fund) เป็นระบบการออมแบบสมัครใจ และเลือกออมเป็นรายเดือนหรือรายงวดได้ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันยามชราภาพใน รูปแบบบำนาญ สร้างความ

แบบประเมินผลการเรียนรู้หน่วยที่ 2

ตอนที่ 1

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. วิโรจน์มีเงินเดือน 22,000 บาท จ่ายค่าเช่าบ้าน 5,000 บาท ค่าผ่อนรถยนต์ 7,000 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นอีก 4,000 บาท อยากทราบว่าเธอจะมีเงินออมอยู่เท่าใด
 - ก. 22,000 บาท
 - ข. 6,000 บาท
 - ค. 10,000 บาท
 - ง. 18,000 บาท
 - จ. 11,000 บาท
2. ประชาชนโดยทั่วไปมักจะนิยมสะสมสิ่งต่าง ๆ ไว้เป็นเงินออมตามข้อใด
 - ก. จันทร์กระพ้อชอบสะสมทองคำและถ้วยชามสังคโลก
 - ข. เพียงขวัญชอบสะสมพระเครื่องและที่ดิน
 - ค. มารตีชอบสะสมทองคำและที่ดิน
 - ง. กรองแก้วชอบสะสมเงินสดและเสื้อผ้าแฟชั่น
 - จ. สร้อยฟ้าชอบสะสมปืนและเพชร
3. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของการออม
 - ก. สร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับญาติพี่น้อง
 - ข. มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
 - ค. ทำให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
 - ง. สร้างความเป็นอยู่ของประชาชน ครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้น
 - จ. เป็นไปได้ทุกกรณี
4. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการออมด้านสังคม
 - ก. ประจักษ์ตราเงินเดือนส่วนหนึ่งไปผ่อนบ้าน
 - ข. รสรินออมเงินวันละ 1 บาท เพื่อนำไปช่วยเหลือคนพิการ
 - ค. รณพีร์คิดประดิษฐ์สวดลายเทียนเข้าพรรษาในปี
 - ง. พุฒิพัฒน์เก็บเงินวันละ 20 บาท เพื่อนำไปจ่ายค่าอุปกรณ์การเรียน
 - จ. จันทรามีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อเพื่อนทุกคน

5. ข้อใดเป็นเป้าหมายของการออม

- ก. พลดยต้องการเก็บเงินบางส่วนไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณ ข. พลดยต้องการเก็บเงินไว้ใช้ในด้านการศึกษา
- ค. พลดยต้องการสร้างหลักประกันชีวิตให้ตนเองด้วยการออมเงิน ง. พลดยซื้อพันธบัตรรัฐบาลเพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลาน
- จ. เป็นไปได้ทุกกรณีที่กล่าวมา

6. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาในการออม

- ก. เอมซื้อสิ่งของทุกอย่างที่อยากได้ ข. ช่วงนี้มีภาวะเงินเฟ้อทำให้กระต่ายซื้อรถยนต์ไม่ได้
- ค. ใบเตยป่วยกะทันหันจึงถอนเงินฝากประจำมาใช้จ่ายก่อน ง. กระแตดกบันโดจึงนำเงินที่เก็บไว้ในกรณีฉุกเฉินมาใช้จ่าย
- จ. เป็นไปได้ทุกกรณี

7. ข้อใดเป็นการออมเพื่อความมั่นคง

- ก. นัยนำเงินที่เก็บไว้มาใช้จ่ายซ่อมแซมบ้าน ข. หนูมนำเงินที่เก็บไว้ไปซื้อหุ้นของ ปตท.
- ค. เจมส์นำเงินที่เก็บไว้ไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล ง. น้ำฝนนำเงินที่เก็บไว้ไปใช้จ่ายในวัยชรา
- จ. ภูรินำเงินที่เก็บไว้ไปซื้อทองคำ

8. ข้อใดให้คำจำกัดความคำว่า “เกษียณ” ได้ถูกต้อง

- ก. สิ้นไป ข. ครบกำหนดอายุรับราชการ
- ค. สิ้นกำหนดเวลารับราชการ ง. ข้อ ก. ข. และ ค. ถูกต้อง
- จ. เออร์ลี่ไทร์ (Early Retired)

9. จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าหลังเกษียณอายุชายไทยจะมีชีวิตโดยเฉลี่ยอยู่ได้อีกกี่ปี

- ก. 350 ข. 5-7 ปี
- ค. 7-10 ปี ง. 10-15 ปี
- จ. 9. 15-20 ปี

10. จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าหลังเกษียณอายุหญิงไทยจะมีชีวิตโดยเฉลี่ยส ประมาณกี่ปี

1. สามเสาหลักของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ (Three Pillars) ประกอบด้วยอะไรบ้าง

2. ปัจจุบันนายจิรายุอายุ 27 ปี เงินเดือน เดือนละ 25,000 บาท หรือคิดเป็นรายได้ต่อปีจะเท่ากับ 300,000 บาท ให้คำนวณหาเงินออมโดยพิจารณาจากเงินออมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะมีจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของเงินได้ทั้งปีคุณด้วยอายุในปัจจุบันของตนเอง

3. นายเทพสุขคาดว่าเมื่ออายุ 60 ปี หลังจากเกษียณแล้วจะมีชีวิตอยู่ต่อไปจนถึง 80 ปี ช่วงเวลา 20 ปีนี้ จะเป็นช่วงที่นายเทพสุขไม่มีรายได้ แต่มีค่าใช้จ่ายประจำวันและค่ารักษาพยาบาล 40,000 บาทต่อเดือน ให้คำนวณว่านายเทพสุขต้องมีเงินเก็บไว้จำนวนเท่าใดหลังเกษียณ หากในปัจจุบันยังใช้จ่ายเท่าเดิม โดยให้พิจารณาจากเงินออมที่มี ณ วันที่เกษียณอายุ โดยให้นำจำนวนปีที่มิชีวิตอยู่หลังเกษียณคูณด้วย ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

4. ถ้าหลังเกษียณอายุแล้วมีปัญหารายได้และรายจ่ายไม่สมดุลกัน ควรจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

5. เมื่อเกษียณอายุแล้วก็จะทำให้มีเวลาเพิ่มมากขึ้น อาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่อจิตใจของผู้ที่เกษียณอายุแล้ว ดังนั้น ควรจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง

6. จงอธิบายลักษณะของกองทุนประกันสังคม (Social Security Fund) โดยสรุป

7. จงอธิบายลักษณะของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund)

8. จงบอกปัญหาในการออมที่ทำให้ไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

9. กองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund) มีลักษณะอย่างไรบ้าง จงอธิบาย